Gemeente Amsterdam

Hulpwarmtecentrale Westpoortwarmte op de slibvelden

Aan	Kernteam Ruimte voor de Stad
Van	Stadsdeel Noord, projectteam Groene Veld
	5.1.2,e @amsterdam.nl, 5.1.2,e @amsterdam.nl
c.c.	5.1.2,e 5.1.2,e 5.1.2,e (Stadsdeel Noord), 5.1.2,e
Datum	22 februari 2021

Aanleiding

In 2018 heeft het toenmalige projectteam Sportdriehoek in van Stadsdeel Noord aan WPW een locatie voor de HWC aangewezen in het gebied, dat toen Sportdriehoek werd genoemd (nu: 't Groene Veld) De keuze voor de Sportdriehoek is genomen na een uitgebreid locatieonderzoek in heel Noord. Het projectteam heeft vervolgens een locatie binnen het gebied gekozen, waar de HWC toekomstige ontwikkelingen in het gebied zo min mogelijk zou belemmeren.
Het nieuwe projectteam 't Groene Veld kwam er eind 2020 achter dat die locatie in de Amsterdamse ecologische structuur ligt. In de ecologische structuur is het wenselijk om zoveel mogelijk bomen en ander groen te behouden. Voor de bouw van de HWC zouden circa 100 bomen in de ecologische structuur moeten verdwijnen. Alle wijzigingen in de ecologische structuur moeten voorgelegd worden aan de gemeenteraad. WPW wil de HWC daarom niet langer op die locatie bouwen, maar op de slibvelden. Omdat de HWC op de slibvelden meer een belemmering zal zijn voor toekomstige ontwikkelingen, legt het projectteam dit nu voor aan het kernteam Ruimte voor de Stad.

Locatie, aangewezen in 2018

Locatie, nu voorgesteld door WPW

Doel bespreking

Met betrekking tot de geplande hulpwarmtecentrale (hierna: HWC) van Westpoortwarmte (hierna: WPW) in het projectgebied 't Groene Veld (voorheen: sportdriehoek) vraagt het projectteam 't Groene Veld van Stadsdeel Noord, het volgende aan het kernteam Ruimte voor de Stad:

1) In te stemmen met de locatie voor de HWC op de slibvelden, zoals voorgesteld door WPW en aangegeven op de tekeningen op pagina 2 van deze notitie.
2) Een voorkeur aan te geven voor het tracé van de leidingen, zoals aangegeven op tekening.
3) Een voorkeur aan te geven voor het bouwen van een definitieve HWC volgens het definitief ontwerp, dat reeds is goedgekeurd door de CRK, of een tijdelijke HWC.
4) Een advies te geven over het besluitvormingsproces omtrent de locatiekeuze; het projectteam stelt voor om dit in de staf RO voor te leggen aan de wethouder om vervolgens tot erfpachtuitgifte over te gaan.

In deze notitie staat alle informatie, die naar mening van het projectteam nodig is om een mening vormen met betrekking tot bovenstaande 4 vragen. Per vraag volgt nu een verder uiteenzetting.

1) HWC op de slibvelden

Ecologische structuur

De Amsterdamse ecologische structuur is vastgelegd in de Ecologische Visie uit 2012 (onderdeel van de Structuurvisie 2040) en is een uitwerking en aanvulling op en verfijning van de provinciale ecologische structuur. In de ontwerp omgevingsvisie 2050 van de gemeente wordt de ecologische structuur onderdeel van de hoofdgroenstructuur. Het doel van de ecologische structuur is om planten en dieren in de stad zoveel mogelijk overlevingskansen te bieden door gebieden met elkaar te verbinden met groene wegen (bermen, slootkanten, oevers). In de Ecologische Visie staat dat ruimtelijke plannen aan de visie moeten worden getoetst en dat voor wijzigingen een besluit van de gemeenteraad nodig is. Voor de bouw van de HWC in dit deel van die ecologische structuur is daarom een Verklaring van Geen Bezwaar (hierna: VGB) van de gemeenteraad nodig. Dit maakt onderdeel uit van de afhandeling van de aanvraag omgevingsvergunning.
Er is nog onvoldoende duidelijk wat de bouw van de HWC voor effecten heeft op de natuurlijke verbindingsfunctie van dit deel van de ecologische structuur, er is geen precedent voor het bouwen in de ecologische structuur en de noodzakelijke kap van circa 100 bomen voor de HWC kan zowel bij de gemeenteraad als de omgeving tot bezwaren leiden. Dit maakt de vergunningverlening onzeker. Vanwege deze onzekerheid en ook in de veronderstelling dat de gemeente bij voorkeur niet bouwt in de ecologische structuur, stelt WPW voor om de HWC te bouwen in de zuidoosthoek van de slibvelden, zoals aangegeven op bovenstaande tekening.

Afbreukrisico

WPW verwacht dat de aanvraag voor de bouw in de ecologische structuur een hoog afbreukrisico heeft, door de weerstand, die het zowel politiek als maatschappelijk op kan roepen en heeft daar de volgende redenen voor:

- WPW verwacht discussie over de brandstof van de HWC: gas. Een gasinstallatie bouwen lijkt haaks te staan op het gas-exit beleid van de gemeente. Zoals hierboven vermeld is voor de omgevingsvergunning om te bouwen in de ecologische structuur een VGB van de gemeenteraad. Hierdoor kan de HWC onderwerp worden van een (bredere) politieke discussie met een onvoorspelbare uitkomst. Voor de voorgestelde locatie op de slibvelden geldt dit veel

minder, omdat dit geen ecologische structuur is en er ook weinig bomen gekapt hoeven te worden.
- Door wethouder Ivens is voor een ander project van WPW in Amsterdam Zuidoost onlangs aangegeven dat bomen in principe niet worden gekapt, tenzij het echt niet anders kan.
- WPW heeft afgelopen jaren meerdere projecten ontwikkeld, waar het kappen van bomen een groot issue was. WPW ervaart veel weerstand op dit onderwerp en ziet dat steeds meer groeperingen ontstaan voor het behoud van bomen. En ook vanuit de gemeente zelf wordt in andere deelgebieden van Amsterdam weerstand geboden tegen het kappen van bomen.

WPW vindt de(huidige) argumenten tegen de bouw op de slibvelden niet sterk. Het belangrijkste argument is dat de HWC mogelijke toekomstige ontwikkelingen belemmert, maar niets daarvan is nog zeker. WPW is van mening dat deze goed samen zijn te realiseren met de HWC en is ook bereid om een tijdelijke HWC te realiseren als de gemeente dat wenst.
Volgens WPW gelden genoemde bezwaren overigens niet voor de tijdelijke afslag/bouwroute vanaf de A10 door de ecologische structuur, omdat daar veel minder bomen voor gekapt hoeven te worden en het van tijdelijke aard is.

2) Leidingtracé

WPW geeft aan dat dat voor de HWC op de gewenste locatie op de slibvelden twee leidingentracés mogelijk zijn. Met de boring onder de A10 door kan slechts met een kleine marge worden geschoven, waardoor de opties beperkt zijn. Ook moet er een groot hoogteverschil overbrugd worden, waardoor het niet mogelijk is om de leidingen vanaf het intredepunt in een rechte lijn naar de HWC aan te leggen. Op tekening zijn de twee mogelijke tracés zichtbaar in het rood en in het cyaan. Op het leidingentracé kunnen er later geen gefundeerde bouwwerken gebouwd worden, wel is het mogelijk om een sportveld of een weg boven de leidingen aan te leggen. Vanuit de flexibiliteit ten aanzien van toekomstige ontwikkelingen in dit gebied zou de voorkeur wellicht gaan naar het tracé dat minder ver doorloopt (cyaan) maar doordat het intredepunt dan wel in de ecologische structuur ligt, moeten hiervoor alsnog 10 á 15 bomen gekapt worden. Daarom geven WPW en de projectmanager toch de voorkeur aan het rode tracé.

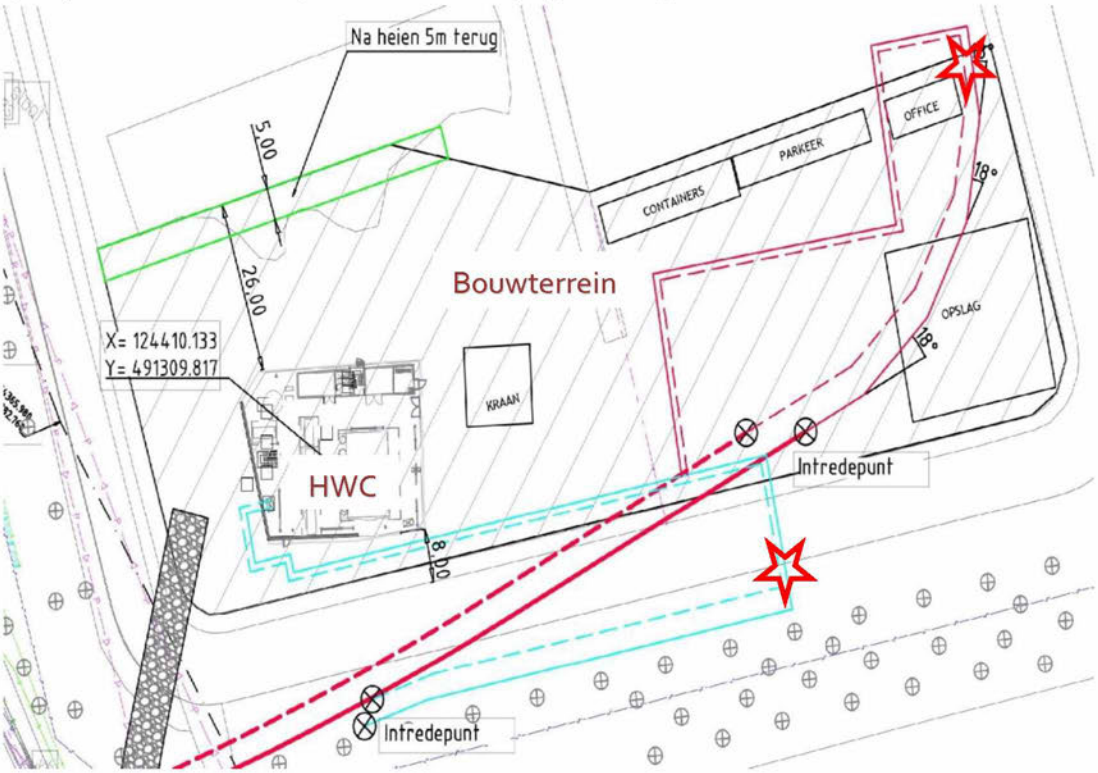

Als een gefundeerd gebouw op de slibvelden in de toekomst wenselijk is, dan is daarvoor ten westen van de leidingen nog voldoende ruimte. De bouw van een busremise op de slibvelden, waarvoor deze locatie in onderzoek is bij V&OR, is daarmee dus nog steeds mogelijk. Zoals gezegd zou een toegangsweg voor een dergelijke voorziening over het tracé kunnen lopen.

3) Een tijdelijke of definitieve HWC?

Op verzoek van de gemeente heeft WPW geen vierkante doos laten ontwerpen, maar zou de HWC een bijzondere gedaante krijgen, zodat het de potentie zou hebben een markant symbool te zijn voor de ambities van zowel de gemeente als Vattenfall (samen eigenaar van WPW) op het gebied van duurzaamheid. Het ontwerp geeft het gebouw een sterke uitstraling, die toekomstige veranderingen in de omgeving aan kan. Het ontwerp van het gebouw is als een meteoriet, een findling, verborgen tussen het groen. In tijden van kou begint het te dampen en te stomen, komt het tot leven. De HWC toont maar een paar weken per jaar zijn werkelijke aard toont als het de Noordelingen van warmte voorziet. Door het letterlijk tonen van warmte, laat het mensen bewust zijn van energie en duurzaamheid.
Belangrijk voor de landschappelijke inpassing is het feit dat er geen hek of andersoortige afbakening om de HWC was gepland. Iedereen zou er vrij om heen kunnen lopen en het bijzondere gebouw bekijken. Het neemt daarom ook niet meer ruimte in dan het eigen oppervlakte.

Het ontwerp van de HWC is reeds goedgekeurd door het CRK, maar WPW is ook bereid om i.p.v. hiervan eerst een tijdelijke HWC te plaatsen met de gewenste flexibiliteit in verband met toekomstige ontwikkelingen in het achterhoofd. Een tijdelijke HWC bestaat uit een aantal containers en kan gemakkelijk worden verplaatst. De leidingentracés kunnen ook worden gewijzigd, maar slechts vanaf de punten, die in de tekening met rode sterren zijn aangegeven. Omdat de loop van de boring onder de A10 vastligt en er een hoogteverschil overbrugd moet worden, staan de tracés tot die punten vast. Het projectteam wil van het kernteam weten wat haar voorkeur hierin is.
Als de gemeente WPW vraagt om een tijdelijke HWC te plaatsen, wil WPW wel de garantie dat de HWC ergens in het gebied kan blijven, vanwege de hoge investeringen, die gemoeid zijn met de boring onder de A10, waartoe WPW door de locatiekeuze van de gemeente is gedwongen.

4) Besluitvorming

Aan het aanwijzen van de locatie in de ecologische structuur is in 2018 geen bestuurlijke besluitvorming voorafgegaan. Wel heeft het db van Noord haar voorkeur voor de Sportdriehoek uitgesproken, overeenkomstig de resultaten van het locatieonderzoek. Ook is de locatie behandeld in het initiatievenberaad. Na een positief advies vanuit het initiatievenberaad is WPW uitgegaan van deze locatie en heeft daar het ontwerp van het gebouw en de (engineering van) het gehele leidingstracé, dat onder de A10 door loopt, gebaseerd. G&O stond vorig jaar op het punt om een kavel op deze locatie aan WPW in erfpacht uit te geven en hiervoor is ook een afsprakenbrief opgesteld.
Gezien het verzoek van WPW om een andere locatie en alle ambtelijke en bestuurlijke aandacht voor dit gebied sinds vorig jaar, stelt het projectteam nu voor om dit te agenderen of de staf RO, voordat we weer verder gaan met de afsprakenbrief en de erfpachtuitgifte.
Dit kan aangekondigd worden in het bestuurlijk overleg van de portefeuillehouder en de wethouder op 11 maart. Dat overleg gaat over de toekomst van het gehele gebied en de benodigde planvormingr. In een notitie voor dat overleg stellen het project en R&D voor om een plan te maken met sportvelden, de HWC en mogelijk een onderstation van Liander, waarbij het mogelijk blijft om later nog functies toe te voegen. Dit is eerder deze maand in het kernteam Ruimte voor de Stad besproken.

Adviezen en reacties

Voor deze bespreking in het kernteam Ruimte voor de Stad heeft het projectteam dit vraagstuk al voorgelegd aan diverse relevante personen.

<u>Portefeuillehouder Ruimtelijke Ordening en Duurzame ontwikkeling van Stadsdeel Noord.</u>
De bestuurlijk opdrachtgever van het projectteam vindt de argumenten van WPW steekhoudend en acht de bouw van de HWC in de ecologische structuur politiek onhaalbaar.

<u>Advies projectteam Integrale Opgavekaart Noord</u>
Zoals bekend is, zijn er veel verschillende ruimteclaims voor het gebied, van concrete vragen, zoals de HWC en de sportvelden tot ruimteclaims die verder in de toekomst liggen. In het kernteam van 10 februari is afgesproken om aan de bestuurders het advies voor te leggen om op korte termijn te kiezen voor een (tijdelijke) inrichting wat toekomstige ruimtevragers niet onmogelijk maakt. In de notitie is daarbij aangegeven dat er ruimte lijkt voor de korte termijn vragen van de Hulpwarmtecentrale, de twee rugbyvelden en eventueel een onderstation.
In de notitie werd toen uitgegaan van de locatie in de ecologische structuur. Wanneer voor de HWC op de slibvelden wordt gekozen moet er goed gekeken worden hoe de rugbyvelden ernaast gerealiseerd kunnen worden en of dit voldoende ruimtelijke kwaliteit oplevert. In eerste instantie lijkt dit weliswaar krap, maar mogelijk.

<u>Advies Ruimte & Duurzaamheid</u>
Op 21 januari 2021 is de locatie van de Hulpwarmtecentrale (HWC) op het Groene Veld besproken in de Kwaliteitstafel Noord van de directie R&D. Doel van de bespreking was tot een eenduidig R&D-standpunt te komen betreffende de meest wenselijke locatie voor de HWC, mede in relatie tot de overige ruimteclaims in het gebied vastgelegd in de Integrale Opgavekaart Noord. De opstellers van deze kaart waren uitgenodigd bij de bespreking.

Samengevat gaat de voorkeur uit naar een locatie op de zogenoemde RWZI, in westelijke richting, nabij de bestaande voorzieningen van de voormalige rioolzuivering. Er is geen potentieel conflict tussen de HWC en de overige ruimteclaims in het gebied. De locatie maakt geen deel uit van de ecologische structuur en de inschatting is dat er daar niet veel bomen gekapt hoeven te worden voor de HWC. Deze locatie is in 2018 niet overwogen, omdat de grond toen niet in eigendom van de gemeente was en er plannen waren op de betreffende locatie een wellness met hotel te realiseren. Deze locatie is aan WPW voorgelegd en WPW vindt dit onhaalbaar. Meerkosten (meer dan een miljoen euro) en vertraging, vanwege de extra engineering en onzekerheden over de (directe) geschiktheid van de locatie zijn de belangrijkste redenen.

Realisatie van de HWC op de slibvelden (locatie 2) vindt R&D niet wenselijk, vanwege de beperkingen, die dit met zich meebrengt voor de overige ruimteclaims met name sportvelden en/of een busremise.
Als de RWZI afvalt als mogelijke locatie, adviseerde R&D om de locatie in de ecologische structuur aan te blijven houden. De HWC en de bijbehorende (ondergrondse) infrastructuur worden dan bindende randvoorwaarde voor de verdere ontwikkeling van het gebied.
Het feit dat WPW een groot afbreukrisico ziet, zoals hierboven beschreven, was nog niet bekend en dus niet meegewogen in het advies van de kwaliteitstafel.

<u>Advies ecoloog</u>
Op dit moment is er te weinig informatie voorhanden om de effecten weer te geven die de bouw en daarna de aanwezigheid van de HWC op de (natuurlijke verbindingsfunctie van de) ecologische structuur zal hebben. Om dat inzicht te verkrijgen is aanvullend ecologisch onderzoek nodig en duidelijkheid over wat er precies gaat gebeuren op die locatie.
Voor de hand liggend is dat hoe meer bomen gekapt worden en hoe meer ander groen moet wijken, er meer negatieve effecten zijn te verwachten. Het advies vanuit ecologische standpunt is dan ook zo min mogelijk in de ecologische structuur te doen.

<u>Reactie De Verademing</u>
De groep ADM-ers, die op de slibvelden verblijven en op verzoek van de gemeente zijn verenigd in 'De Verademing' is geïnformeerd over de komst van de HWC, mogelijk op de slibvelden. Realisatie van de HWC op de slibvelden, betekent gedurende 2 jaar een beslag van ongeveer 1/3^{e} van het terrein als bouwterrein, zal overlast veroorzaken voor de leden van De Verademing en de toegangsweg met (licht) bouwverkeer zal over hun terrein lopen. De Verademing is dan ook logischerwijs niet blij met dit scenario, aangezien zij hier naar alle waarschijnlijkheid nog de komende 3 jaar zullen verblijven. Zij hebben een alternatieve locatie aanbevolen, gelegen buiten de slibvelden, op het talud tussen de N247 en de golfbaan. R&D vindt deze locatie niet wenselijk, omdat deze conflicteert met de mogelijke optimalisatie van de verkeersafwikkeling op de knoop A10-Nieuwe Leeuwarderweg en de mogelijke realisatie van een metro-emplacement op deze locatie. WPW geeft aan dat iedere locatie, anders dan de onderzochte locaties, onacceptabel is vanwege hoge meerkosten en vertraging.

<u>Reactie Provincie</u>
Eerder stelde provinciaal beleid dat het hele Groene Veld in de Groene Bufferzone ligt, wat inhoudt dat er restrictieve regels gelden voor ontwikkeling. De open groene ruimte dient beschermd te worden en grootschalige voorzieningen (met veel bezoekers) en extra bebouwing worden niet zonder meer toegestaan. Onlangs is dit gewijzigd. Het gebied is volgens de nieuwe

omgevingsverordening van de provincie namelijk onderdeel van het Bijzonder Provinciaal Landschap Waterland als "groene randzone met stedelijke voorzieningen". Dit wordt geduid als "ruimtelijke ontwikkelingen op terreinen met een stedelijk recreatieve functie zijn mogelijk ten behoeve van deze voorziening, mits deze ontwikkelingen landschappelijk zijn ingepast". In 2019 is de locatie en het ontwerp van de HWC voorgelegd aan medewerkers van de provincie. De reactie was op het locatievoorstel was positief, dus een akkoord van de provincie op de bouw lijkt haalbaar, maar is nog niet definitief. Wat het nieuwe beleid hiervoor betekent is nog niet duidelijk.